

Marcelo en de echte wereld

Marcelo en de echte wereld van Francisco X. Stork, vertaald door **Aleid van Eekelen**, en verschenen bij [Lemniscaat](#) (oorspronkelijke titel: *Marcelo In The Real World*).

Marcelo is zeventien en heeft het prima voor elkaar: hij woont in een boomhuis in de achtertuin, heeft het naar zijn zin op school en heeft een vakantiebaantje geregeld op de manege van die school. Marcelo heeft ook zijn eigenaardigheden: hij heeft zijn vaste dagindeling, die hij ook op papier heeft staan. Hij kan zich niet verplaatsen in anderen en heeft moeite met figuurlijk taalgebruik. Hij hoort muziek in zijn hoofd en heeft nogal aparte interesses. Zelf vindt hij niet dat hem iets mankeert, maar omdat hij weet dat anderen het makkelijker vinden als ze een etiket op hem kunnen plakken, accepteert hij het label 'Aspergerpatiënt'.

Zijn rustige leven wordt op zijn kop gezet als hij van zijn vader, die het tijd vindt dat Marcel de 'echte wereld' leert kennen, zijn plannen moet omgooien en die zomer bij hem op zijn advocatenkantoor moet komen werken. Dat loopt allemaal nogal anders dan vader voor ogen had. Marcelo komt dubieuze praktijken op het spoor, hij wordt voor het eerst in zijn leven geraakt door het lot van een ander en komt voor een moeilijke keuze te staan: in zijn eigen veilige wereldje blijven of met beide benen de echte wereld binnenstappen en zijn geweten volgen, met alle consequenties van dien.

Het boek *Marcelo en de echte wereld* is in de ik-vorm geschreven: Marcelo vertelt zelf zijn verhaal. Dat betekent dat je als lezer door zijn ogen naar de wereld kijkt en van binnenuit meebeleeft wat het betekent als je uitdrukkingen hoort die je niet begrijpt, als je niet snapt wat mensen met hun gezichtsuitdrukking bedoelen of waarom ze op een bepaalde manier reageren. Voor Marcelo is het vaak een kwestie van zijn kennis gebruiken: als iemand zus kijkt bedoelt hij dit, als hij zo kijkt bedoelt hij dat.

De harde confrontatie met de echte wereld, met de motieven van anderen en met de noodzaak je eigen keuzes te maken, brengt in Marcelo een enorme ontwikkeling teweeg, en ook die maak je als

lezer van dichtbij mee.

Het moge duidelijk zijn dat Marcelo's persoonlijkheid een belangrijke rol speelt in het verhaal. Pas op het moment dat hij dingen gaat begrijpen en voelen, besef je als lezer wat hij tot dan toe níét heeft begrepen en gevoeld. Dingen die voor de meeste mensen zo vanzelfsprekend zijn dat ze er niet bij stilstaan. Maar de auteur weet ook de andere personages alle ruimte te geven. Marcelo wordt omringd door levensechte mensen; wat ze zeggen en doen past volkomen bij hun karakter. Dat maakt het boek in mijn ogen zo bijzonder: Stork beschrijft de 'echte wereld' zoals hij is, met echte mensen, maar doordat wij die wereld en die mensen door Marcelo's ogen zien, krijgen we er een nieuwe kijk op.

In vrijwel alles wat ik over *Marcelo In The Real World* heb gelezen wordt ook dat andere boek over een Aspergerpatiënt genoemd, *The Curious Incident of the Dog in the Night-Time* van Mark Haddon. Dat vind ik jammer, omdat die twee naar mijn mening niet te vergelijken zijn. Al was het maar omdat Marcelo zo duidelijk een Amerikaans boek is. Waar Haddon met zijn titel naar Sherlock Holmes verwijst, is bij Stork een vleugje Grisham te bespeuren. Maar ook in andere opzichten zijn het heel verschillende boeken.

Tijdens het vertalen was het vasthouden van Marcelo's geheel eigen, ietwat formele stem voor mij het belangrijkste. Die stem geeft dingen die voor de lezer doodgewoon zijn een andere kleur.

Concrete (en erg leuke) vertaalprobleempjes vormden de uitdrukkingen die Marcelo niet kent. Bijvoorbeeld wanneer zijn vader hem vertelt over de competitie op het kantoor: “... *assume that most people are looking out for number one.*” *At that moment, I picture a group of people standing on a corner waiting for a big number one to appear.*’ In de vertaling werd dat: “...ervan uit te gaan dat de meeste mensen vooral aan zichzelf denken en anderen graag vliegen afvangen.” Meteen zie ik een groep advocaten voor me die elkaar met vliegenmeppers achterna zitten.’

Ik heb een paar maanden met Marcelo doorgebracht. In het begin moest ik even aan hem wennen, maar dat duurde niet lang. Om de New York Times te citeren: ‘...*in the skillful hands of Francisco X. Stork, 17-year-old Marcelo Sandoval is the bravest, most original hero I've met in years ...*’